

Marzena Antoniak
Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

Uproszczenia w procedurach celnych (cz. 1)

Polska w stanowisku negocjacyjnym w obszarze „Unia Celna” zadeklarowała osiągnięcie przez służby celne pełnej gotowości funkcjonowania w warunkach członkostwa. Dla osiągnięcia tego celu konieczne było zidentyfikowanie i usystematyzowanie unijnych standardów dla służb celnych, dokonanie diagnozy aktualnego poziomu organizacji polskiej administracji celnej oraz na jej podstawie, określenie podstawowych celów strategii przedakcesyjnej dla służb celnych.

Podstawą działania polskiej administracji celnej jest Kodeks celny. Kodeks celny oparty został na przepisach Kodeksu Celnego Wspólnot Europejskich i wprowadził do polskich przepisów celnych wiele regulacji obowiązujących już w Unii Europejskiej, m.in. procedurę uproszczoną, czyli upraszczanie czynności przy obejmowaniu towarów procedurą celną.

Od 1 stycznia 1998r. weszła w życie ustawa z dnia 9 stycznia 1997r. Kodeks celny (tekst jednolity - Dz. U. Nr 75, poz.802 z 2001r. z późn. zm.). Możliwość korzystania z procedury uproszczonej to dla firm przede wszystkim oszczędność czasu, możliwość odstąpienia od konieczności przedstawiania towaru w urzędzie celnym, możliwość szybszej realizacji zamówień klientów, możliwość racjonalnego planowania dostaw itp.

Stosowanie procedur uproszczonych jest już nie tylko przywilejem niektórych przedsiębiorstw działających w dziedzinie handlu zagranicznego, lecz koniecznością, by utrzymać się na coraz bardziej konkurencyjnym rynku. Nowelizacja Kodeksu celnego, która weszła w życie 19 marca 2001r., spowodowała, że uproszczenia stały się dostępne w zasadzie dla każdego przedsiębiorstwa zajmującego się importem czy eksportem towarów. Dzięki nadaniu agencjom celnym uprawnień do stosowania tej procedury, system może

objąć również tych przedsiębiorców, którzy z różnych przyczyn nie chcą lub nie mogą sami otrzymać pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej. Przesłanką przemawiającą za stosowaniem tych procedur jest stale ograniczanie liczby wewnętrznych placówek celnych oraz czasu ich pracy. Należy pamiętać także, że uproszczony system obejmowania towarów procedurami celnymi jest wiodącym systemem w krajach Unii Europejskiej – wcześniej czy później polskie firmy będą musiały dostosować się do standardów i praktyk unijnych.

Formy procedur uproszczonych

Kodeks celny przewiduje trzy formy procedury uproszczonej:

- zgłoszenie celne uproszczone (nie w pełni wypełniony dokument SAD)
- złożenie dokumentów handlowych lub urzędowych z wnioskiem o objęcie towarów procedurą celną
- wpisanie towarów do rejestrów prowadzonych przez osobę korzystającą z procedury uproszczonej tzw. „*procedura w miejscu*”.

Większość wydanych pozwoleń dotyczy uproszczenia czynności, które polegają na wpisaniu towarów do rejestrów prowadzonych przez osoby korzystające z procedury uproszczonej. Jest to uproszczenie najbardziej korzystne dla podmiotów gospodarczych. Przy stosowaniu tej procedury towar nie musi zostać przedstawiony w urzędzie celnym. Po dostarczeniu towaru do miejsca wyznaczonego w pozwoleniu lub po przygotowaniu towaru do wysyłki, osoba upoważniona powiadamia o tym fakcie organ celny (powiadomienie może nastąpić drogą elektroniczną lub faxem). W odpowiedzi na powiadomienie organ celny wysyła rozstrzygnięcie tzw. potwierdzenie, w którym zezwala na zwolnienie towarów lub informację, iż towar zostanie poddany kontroli. Po otrzymaniu potwierdzenia osoba upoważniona dokonuje wpisu w prowadzo-

nym przez siebie rejestrze (dokonanie wpisu jest równoznaczne ze zwolnieniem towaru). Należy podkreślić, iż przy tym rodzaju uproszczenia istnieje możliwość dokonywania wysyłek towarów poza godzinami pracy urzędu celnego. Następnie zgłaszający ma obowiązek złożenia w tzw. okresie rozliczeniowym lub w terminie 5 dni po jego upływie, zgłoszenia celnego uzupełniającego.

Procedura uproszczona może być stosowana przy uproszczeniu czynności niezbędnych do objęcia towarów następującymi procedurami celnymi:

- dopuszczenie do obrotu
- składu celnego
- uszlachetnienia czynnego w systemie zawiesznień i ceł zwrotnych
- przetworzenie pod kontrolą celną
- odprawy czasowej
- uszlachetnienia biernego
- wywozu
- tranzytu.

Procedurę uproszczoną można stosować również przy nadaniu towarom przeznaczenia powrotnego wywozu. Należy jednak zaznaczyć, że uproszczenia w powrotnym wywozie mogą dotyczyć jedynie towarów objętych uprzednio gospodarczą procedurą celną, która wymaga pozwolenia od organu celnego na korzystanie z niej.

Istnieje również możliwość uzyskania pozwolenia na:

- uproszczenie czynności przy obejmowaniu towarów wspólnie procedurą tranzytową
- uproszczenie czynności przy zakończeniu wspólnej procedury tranzytowej
- uproszczenia czynności przy zakończeniu operacji TIR
- uproszczeniu czynności przy zakończeniu procedury tranzytu w transporcie kolejowym
- uproszczeniu czynności przy obejmowaniu towarów procedurą w transporcie kolejowym.

Zasady funkcjonowania opisanych uproszczeń oraz warunki uzyskania pozwoleń są nieco odmienne od pozostałych – szczegóły regulują przepisy rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie deklaracji skróconych i zgłoszeń celnych.

Warunki uzyskania pozwoleń na korzystanie z procedur uproszczonych

Zgodnie z art. 79 ustawy Kodeks Celný osoba, która chce skorzystać z procedury uproszczonej musi spełniać następujące warunki:

- być osobą krajową
- prowadzić działalność gospodarczą co najmniej od roku
- być podatnikiem podatku VAT
- być podmiotem, którego działalnością kierują osoby, które nie są skazane prawomocnym wyrokiem za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi pieniędźmi i papierami wartościowymi, przestępstwo gospodarcze lub za przestępstwo skarbowe
- nie zalega z cłem, podatkiem i składkami na ubezpieczenie społeczne
- nie jest prowadzone przeciw niej postępowanie egzekucyjne, upadłościowe likwidacyjne lub układowe
- złożyć zabezpieczenie generalnie w wysokości odpowiadającej zakresowi prowadzonej działalności
- nie może jej być cofnięte pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej w okresie ostatnich 3 lat
- przedłożyć pozytywną opinię o sytuacji finansowej z banku, który prowadzi jej rachunek rozliczeniowy.

Osoba spełniająca powyższe warunki powinna złożyć wniosek do dyrektora

izby celnej o wydanie pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej. Wniosek o wydanie pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej w dwóch pierwszych formach należy złożyć do organu celnego właściwego miejscowo ze względu na urząd lub urzędy celne, w którym towary będą obejmowane procedurą celną z zastosowaniem uproszczeń. W przypadku trzeciej formy uproszczeń (wpis do rejestru), wniosek należy złożyć do organu celnego właściwego miejscowo ze względu na lokalizację miejsca, w którym dokonywane będą czynności wynikające ze stosowania procedury uproszczonej.

Do wniosku należy dołączyć następujące dokumenty:

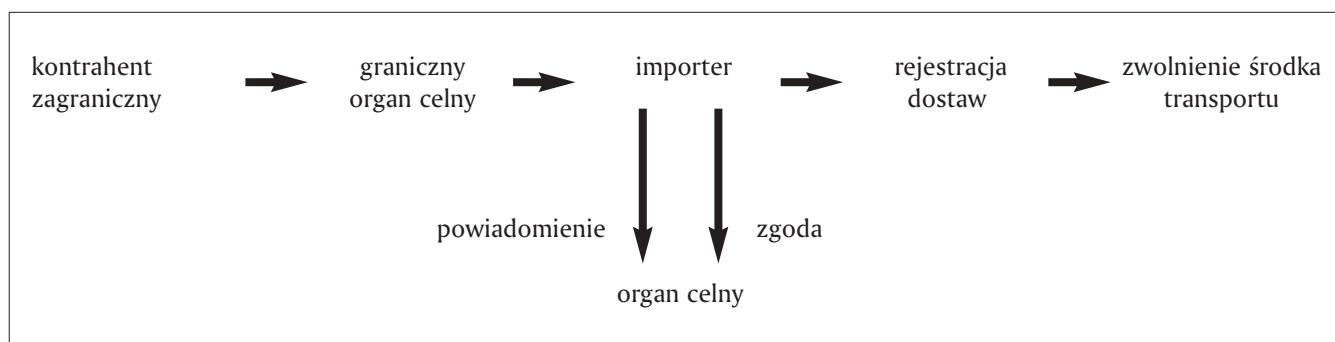
- dokumenty potwierdzające prowadzenie działalności gospodarczej
- zaświadczenie o nadaniu numeru REGON
- decyzję o nadaniu NIP
- potwierdzenie zgłoszenia rejestracyjnego podatnika VAT
- zaświadczenie z urzędu skarbowego o nie zaleganiu z podatkiem
- zaświadczenie z oddziału ZUS o nie zaleganiu ze składkami na ubezpieczenie społeczne
- oświadczenie podpisane przez osoby kierujące działalnością gospodarczą podmiotu, że nie jest w stosunku do niego prowadzone postępowanie egzekucyjne, upadłościowe, likwidacyjne lub układowe
- oświadczenie, iż w okresie ostatnich 3 lat nie zostało wnioskodawcy cofnięte pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej, ze względu na naruszenie przepisów prawa
- pozytywne opinie o sytuacji finansowej wydane przez bank
- informacje z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności osób kierują-

cych działalności gospodarczą z określone powyżej przestępstwa.

W przypadku procedury uproszczonej w formie wpisu do rejestru dodatkowo:

- opis miejsca, w którym dokonywane będą czynności wynikające ze stosowania procedury uproszczonej i jego planu sytuacyjny
- opis warunków, które mają zapewnić nienaruszalność i tożsamość towarów
- dokument potwierdzający tytuł prawny wnioskodawcy do użytkowania miejsca w którym ma być stosowana procedura uproszczona lub inny dokument potwierdzający prawo korzystania z tego miejsca
- wykaz pozwalający na identyfikację osób, które będą wykonywały czynności wynikające ze stosowania procedury uproszczonej, zawierający: ich imiona i nazwiska, wzory ich podpisów, ich numery PESEL, a w wypadku osób nie posiadających obywatelstwa polskiego – numery i serie paszportów.

Dokumenty powinny być przedłożone w oryginale lub uwierzytelnionej kserokopii. Jeżeli wnioskodawca spełnia warunki i złoży zabezpieczenie, otrzymuje pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej, które jest ważne 2 lata i może być jednak przedłużone na dalsze okresy dwuletnie. Pozwolenie jest ważne dla jednej dowolnie wybranej procedury celnej z tym, że przewidziano od tego dwa wyjątki, dzięki którym procedurę wywozu i tranzytu lub procedurę uszlachetnienia biernego i tranzytu, jak również powrotny wywóz z towarem (jedną uwagę dodatkową, iż powrotny wywóz to przeznaczenie celne, ale traktowane jako procedura).

Schemat procedury uproszczonej tzw. „procedury w miejscu” (dotyczy operacji przywozu)